

اندیشه‌ی سیاسی - ۱۸

نویسنده

جوانی جنتیله

مترجم

سهیل صفاری

سرچشمه‌ها و

دکترین فاشیسم

با گزیده‌هایی از سایر آثار

نگارخانه
نشر نگاه معاصر

فهرست

۵	پیشگفتاری بر ترجمه انگلیسی
۱۳	سرچشمه‌ها و دکترین فاشیسم
۵۱	افزوده‌ها
۵۱	۱. فلسفه فاشیسم
۵۴	۲. قوانین شورای عالی
۶۵	گزینه‌هایی از «فاشیسم چیست؟»
۶۵	دو ایتالیا
۶۷	بقایای ایتالیای قدیم
۶۹	ماتسینی
۶۹	مفهوم ملت
۷۱	بازگشت فاشیسم به روح ریزورجیمنتو
۷۲	خشونت فاشیستی
۷۵	بربریت مکرر جامباتیستا ویکو
۷۶	دکترین فاشیستی دولت
۷۷	دولت اخلاقی
۸۰	علیه اتهام دولت پرستی
۸۰	فاشیسم و طبقه کارگر
۸۱	فاشیسم مذهب است
۸۲	راهپیمایی رُم
۸۴	فاشیسم و دشمنانش
۹۰	فاشیسم و فرهنگ
۹۷	گزیده‌هایی از «اصلاحات آموزشی»
۹۷	شخصیت و مسأله آموزش
۱۱۰	تناقض بنیادین آموزش

پیشگفتاری بر ترجمه انگلیسی

ای. جیمز گرگور

یکی از بهترین مفسران اندیشه جوانی جنتیله، آگوستو دل نوچه، «Origini e dottrina del fascismo» جنتیله را، که در این جا ترجمه انگلیسی آن ارایه می شود، به عنوان «سندی با اهمیت بنیادین» به حساب آورده است. [۱]

در داوری دل نوچه، شرح کوتاه جنتیله بر سرچشمه‌ها و دکترین فاشیسم، در درک محتوای عقلانی، عاطفی و سیاسی آن حیاتی است.

تفسیر جنتیله در «سرچشمه‌ها» به وضوح برای مخاطب ایتالیایی نگاشته شده است. [۲] در نتیجه، زمینه تاریخی پشت این تفسیر تا حد زیادی برای خواننده انگلو-آمریکن ناشناخته است. چهره‌هایی چون آتونبو روزمینی، ویچنسو جوهرتی و اوگو فوسکولو به کل برای خوانندگان انگلیسی زبان ناآشناوند. در این میان شاید نام جیوشپیه ماتسینی کمی آشنا به نظر آید، اما تنها معدودی، اصول عقاید او را می‌شناسند. صرف نظر از همه این‌ها، شناخت شخصیت‌های ادبی، فلسفی و سیاسی خاص ایتالیا برای فهم تفسیر جنتیله بر سرچشمه‌ها و دکترین فاشیسم، چندان حیاتی نیست.

مدعای جنتیله این است که درگیری ایتالیا در جنگ جهانی اول با چند ویژگی مهم مشخص می‌شود: (۱) این درگیری ابتکار «اقلیتی راهبر» بود که موفق شدند عقاید خود را به توده‌ها القاء کنند، (۲) این نبرد برای کسب دستاوردهای مادی نبود. این مدعیات صحنه را برای توضیحات بیشتر آماده می‌کند.

«تاریخ» به باور جنتیله، «نه برساخته قهرمانان است و نه توده‌ها، بلکه حاصل کار قهرمان‌هایی است که تکانه‌های ناروشن و در عین حال قدرتمندی را که توده‌ها را به

جنبش در می‌آورند، حس می‌کنند. [در ساختن تاریخ] توده‌ها فردی را می‌یابند که در شفاف‌سازی احساسات اخلاقی مبهم آن‌ها توفیق حاصل می‌کند. جهان اخلاقی، جهان توده‌هاست، توده‌ها با ایده‌ای اداره می‌شوند و نیرو می‌گیرند که خصلت‌های دقیق آن تنها بر معدودی، یعنی «نخبه‌ها» پدیدار می‌شود، که آن‌گاه این‌ها، برای دادن صورت و حیات به تاریخ، الهام‌بخش توده‌ها می‌گردند. [۳]

این تفسیر از دینامیک تحولات اجتماعی میان بیشتر متفکران اجتماعی مهم در ربع آخر قرن نوزدهم و ربع نخست قرن بیستم مشترک است. [۴] و جنتیله به اصالت این عقیده پیش از شکل‌گیری فاشیسم باور داشت. او در جستارهایش برای مخاطب عام‌تر، در اوایل ۱۹۱۸، چنین صورت‌بندی‌ای را بیان کرده بود، یعنی پیش از ظهور آشکار جنبش فاشیست. [۵]

دومین مجادله‌ای که در صفحات آغازین «سرچشمه‌ها» می‌یابیم به انگیزه‌ای مشترک ارجاع دارد که ناسیونالیست‌ها، سندیکالیست‌های انقلابی، فوتوریست‌ها و ایده‌آلیست‌های فلسفی را به هم پیوند می‌دهد. این انگیزه، با وجود «ایده‌آلی» بودن به عوض «مادی بودن»، دفاع از فرانسه یا بریتانیا نبود - و نه دفاع از «دموکراسی» در برابر رژیم‌های - «اقتدارگر» آلمان و اتریش. هدف از مداخله در جنگ جهانی اول، له یا علیه آلمان، «رستگاری ایتالیا» بود، که آغاز آن به ریزورجیمنتو، تلاش قرن‌نوزدهمی برای اتحاد شبه‌جزیره ایتالیا در یک ملت واحد، برمی‌گشت. به باور جنتیله «ورود به جنگ ضروری بود تا عاقبت ملت به واسطه ریزش خون با هم متحد شوند» تنها این می‌توانست یک ملت حقیقی ایجاد کند که «ارج و قربی در جهان به دست بیاورد». هدف از مداخله ایتالیا در جنگ اول این بود که بالاخره در ساختن تاریخ شرکت کند - تا یک بار دیگر تن به زیستن در «سایه دیگران» ندهد. [۶]

در نظر جنتیله، جنگ جهانی اول «دو روح» ایتالیای معاصر را تسکینی عمیق بخشید، یکی که استمرار تلاش‌های ریزورجیمنتو را طلب می‌کرد و دیگری که به کردار ایتالیای قدیم متمایل بود - ایتالیای قدیم که موطن بلاغت صرف، انفعال، هوس‌بازی، اخلاق - ناباوری خودمحورانه و هرج و مرج بود. اولی ایتالیایی می‌خواست

۱. futurists: اعضای جنبش هنری و اجتماعی در ایتالیای اوایل قرن بیستم که تم‌های مرتبط با مفاهیم معاصر را که رو به آینده داشتند، تحسین می‌کردند. موضوعاتی همچون سرعت، تکنولوژی، جوانان، خشونت وازهایی چون ماشین، هواپیما، شهرهای صنعتی. (م. ف)